

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
กฎหมายลักษณะผิดเมีย
พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับลักษณะผิดเมียซึ่งใช้อยู่ณบัดนี้ และบัญญัติให้มีการจดทะเบียนสมรส อย่า รับรองบุตร ฯลฯ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบหมัตราต่อไปนั้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะผิดเมีย พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยลักษณะผิดเมียและมฤตกนั้น ให้คงใช้อยู่ต่อไปเพียงที่ไม่ขัดกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ นายทะเบียน ” หมายความว่า นายทะเบียนซึ่งเสนาบดีผู้ทำหน้าที่บัญชาการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตั้งขึ้น

มาตรา ๕ บุคคลที่จะเป็นพยานได้ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว

มาตรา ๖ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๔๑ (วรรค ๒) การจดทะเบียนสมรส แสดงฐานะภริยาหลวง อย่า และรับรองบุตรนั้น ท่านว่าจะกำหนดสำนักทะเบียนแห่งใด ๆ ก็ได้ แต่ให้บันทึกหมายเหตุในทะเบียนที่เกี่ยวข้องโยงถึงกันไว้ตามที่กำหนดในกฎเสนาบดี

มาตรา ๗ คำร้องขอจดทะเบียนนั้น จะแสดงด้วยหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ หรือถ้าผู้ร้องเป็นใบ้ จะแสดงด้วยหนังสือหรือด้วยอาการกิริยาก็ได้

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๗๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ หน้า ๔๐๑

ถ้าคำร้องเป็นหนังสือ ลายมือชื่อของผู้ร้องนั้นต้องมี
พระยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน พระยานสองคนนั้นคนหนึ่ง
ต้องเป็นกำนัน หรือนายตำรวจซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าชั้นนายร้อย
ตำรวจตรี หรือหัวหน้าสถานีตำรวจ

ถ้าคำร้องแสดงด้วยวาจา หรือด้วยอาการกิริยา ผู้ร้องกับ
พระยานสองคนต้องมาพร้อมกันและลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ
ในรายการที่ลงไว้ในทะเบียน ถ้าผู้ร้องไม่สามารถลงลายมือ
ชื่อได้โดยวิธีหนึ่งวิธีใดไซ้ ให้นายทะเบียนบันทึกข้อความ
ไว้ในทะเบียน

มาตรา ๘ รายการทุกรายที่ลงในทะเบียนตามพระราช
บัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนลง วัน เดือน ปี และลายมือชื่อ
นายทะเบียนไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๙ ในเมื่อรับจดทะเบียนสมรสหรือหย่าไว้แล้ว
ให้นายทะเบียนคัดสำเนารายการและลงลายมือชื่อนายทะเบียน
รับรองแล้วมอบให้ฝ่ายละฉบับโดยไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๐ ผู้มีส่วนได้เสียจะมาขอตรวจดูทะเบียน
ณสำนักทะเบียนระวางเวลาทำงานก็ได้ โดยไม่ต้องเสียค่า
ธรรมเนียม จะขอสำเนารายการในทะเบียนซึ่งนายทะเบียน
ลงชื่อรับรองด้วยก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่
กำหนดไว้ในกฎเสนาบดี

มาตรา ๑๑ ท่านว่าการสมรส การแสดงฐานะภริยา หลวง และการอย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่าย มีผลนับแต่เวลาจดทะเบียนเป็นต้นไป

การอย่าตามคำพิพากษาของศาลนั้น มีผลแต่วันซึ่งคำพิพากษาดังที่สุด แต่ทั้งนี้ท่านมิให้ยกขึ้นใช้เป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต เว้นแต่จะได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา ๑๒ การสมรสภายหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น

มาตรา ๑๓ การจดทะเบียนสมรสนั้น ให้นายทะเบียนรับจดเมื่อชายหญิงร้องขอ

การจดทะเบียนนั้นถ้าเขาร้องขอ เจ้าพนักงานจะไม่ทำนอกสำนักทะเบียนก็ได้ แต่เจ้าพนักงานอาจเรียกค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้

มาตรา ๑๔ ท่านว่าการสมรสนั้นจะจดทะเบียนได้ก็ต่อเมื่อการได้เป็นไปถูกต้องตามบัญญัติต่อไปนี้ และภายในบังคับแห่งมาตรา ๑๖ เมื่อชายหญิงได้ให้ถ้อยคำตามนั้นแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียน

(๑) ชายมีอายุสี่สิบเจ็ดปีบริบูรณ์ และหญิงมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) ชายหญิงมิได้เป็นญาติสืบสาโลหิตขึ้นหรือลงโดยตรง หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา

(๓) หญิงมิได้เป็นภริยาชายอื่นอยู่

(๔) ชายหญิงยินยอมพร้อมใจเป็นสามีภริยากัน

ถ้าหญิงเป็นฝ่ายหรืออย่างจากสามี หญิงต้องให้ถ้อยคำอีกว่า การสมรสครั้งก่อนได้สิ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสิบเดือน แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ (ก) เมื่อมีบุตรเกิดในระวางนั้น หรือ (ข) เมื่อมีคำสั่งของศาลให้สมรสได้เพราะพ้นเขตต์ที่จะเกิดบุตรกับสามีเดิม หรือ (ค) เมื่อเป็นการสมรสแห่งคู่อย่า

มาตรา ๑๕ ถ้าชายหรือหญิงมีอายุไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์ ท่านว่าชายหรือหญิงนั้นต้องรับความยินยอมของบิดามารดา ก่อนจึงจะจดทะเบียนสมรสได้ ถ้าบิดาหรือมารดาตายเสียคนหนึ่ง ต้องรับความยินยอมจากคนที่ยังอยู่ ถ้ามีผู้ปกครอง ต้องรับความยินยอมของผู้ปกครอง

ถ้าบิดามารดาไม่ตกลงกันให้ความยินยอมก็ดี หรือถ้าบิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่ให้ความยินยอมก็ดี และชายหรือหญิงร้องต่อศาลไซ้ ท่านว่าศาลจะสั่งอนุญาตการสมรสก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ชายหรือหญิงต้องยื่นสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอันถึงที่สุดต่อนายทะเบียนแทนความยินยอมสำเนานั้นต้องเป็นสำเนาอันได้รับรองตามระเบียบแล้ว

มาตรา ๑๖ ถ้าชายหญิงให้ถ้อยคำไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ หรือถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๑๕ ชายหรือหญิงไม่ได้รับความยินยอมตามที่กำหนดไว้ และไม่มีคำสั่งศาลไซ้ ท่านมิให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนสมรส

ถ้าปรากฏชัดต่อนายทะเบียนว่าการมิได้เป็นไปตามบังคับแห่งมาตรา ๑๔ วรรค ๑ และมาตรา ๑๕ ก็ดี หรือถ้อยคำซึ่งให้ตามมาตรา ๑๔ วรรคสุดท้ายนั้นไม่เป็นความจริงก็ดี หรือปรากฏชัดว่าชายหรือหญิงเป็นคนวิกลจริตก็ดี ท่านว่าไม่ได้รับจดทะเบียน

• มาตรา ๑๗ ถ้านายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนสมรส ฝ่ายชายหรือหญิงจะยื่นคำร้องขอต่อศาลก็ได้

เมื่อศาลได้สวนได้ความเป็นที่พอใจว่าการเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายครบถ้วนแล้ว ท่านว่าให้ศาลมีคำสั่งให้จดทะเบียน

มาตรา ๑๘ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้วโดยการมิได้เป็นไปตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ (๑) นั้น ท่านว่าศาลอาจสั่งให้เพิกถอนได้เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอขึ้น แต่บิดามารดาหรือผู้ปกครองผู้ให้ความยินยอมแล้วจะร้องขอไม่ได้ ถ้าการสมรสนั้นศาลมิได้สั่งให้เพิกถอนจนชายหญิงมีอายุครบกำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นก็ดี หรือหญิงได้มีครรภ์ขึ้นก่อนอายุครบกำหนดก็ดี ท่านให้ถือว่าสมบรูณ์มาแต่เวลาจดทะเบียน

มาตรา ๑๙ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้วโดยการมิได้เป็นไปตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ (๒) หรือ (๓) นั้น ท่านว่าเป็นโมฆะ

มาตรา ๒๐ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้วโดยการมิได้เป็นไปตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ (๔) นั้น ถ้าชายหญิงไม่ยินยอมพร้อมใจกันไซ้ ท่านว่าการสมรสนั้นเป็นโมฆะ ถ้าความยินยอมบกพร่อง (ก) เพราะสำคัญตัวกันผิด หรือ (ข) เพราะมีการข่มขู่ หรือ (ค) เพราะคู่สมรสฝ่ายหนึ่งจงใจหลอกลวงอีกฝ่ายหนึ่งให้หลงเชื่อในข้อความอันเป็นสาระสำคัญ (เว้นแต่ในข้อที่เกี่ยวกับสินทรัพย์) ซึ่งถ้ามิได้มีแล้วฝ่ายถูกหลอกลวงก็จะไม่ยอมสมรสด้วย ฉะนั้นท่านว่าการ

สมรสนั้น ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนได้แต่เฉพาะเมื่อฝ่ายที่ได้ให้ความยินยอมอันบกพร่องนั้นร้องขอขึ้น อายุความในคดี เช่นว่านี้ท่านกำหนดปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ทราบความสำคัญผิด หรือความหลอกลวงนั้น หรือเมื่อมีโอกาสจะฟ้องคดีได้

มาตรา ๒๑ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้ว ท่านว่าจะเลิกล้างเสียจะเฉพาะเหตุที่ถ้อยคำซึ่งให้ตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ วรรคสุดท้าย ไม่เป็นความจริงนั้นมิได้ แต่บุตรซึ่งเกิดภายในเก้าเดือนนับแต่วันที่ริยาคาตรากรสามัคคนก่อนนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรของสามัคคนก่อน

มาตรา ๒๒ ถ้าได้จดทะเบียนสมรสชายหรือหญิงอายุต่ำกว่ายี่สิบปี โดยมีได้รับความยินยอมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของชายหรือหญิง หรือคำสั่งของศาลไซ้ ท่านว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของชายหรือหญิงเท่านั้นอาจร้องขอให้เพิกถอนการสมรส และถ้าศาลเห็นสมควรก็สั่งให้เพิกถอนได้

การร้องขอให้เพิกถอนนั้น ท่านว่ามีให้ร้องภายหลังเวลาหกเดือนนับแต่ที่ได้ทราบการจดทะเบียนสมรส อนึ่งเมื่อชายหรือหญิงมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือเมื่อหญิงได้มีครรภ์ขึ้นแล้วก็จะร้องไม่ได้เหมือนกัน

มาตรา ๒๓ การเพิกถอนสมรสนั้น ท่านว่าไม่เป็นเหตุให้เสื่อมสิทธิอันผู้สมรสโดยสุจริตได้มาเพราะการสมรสนั้น เมื่อเพิกถอนการสมรสแล้ว การจัดแบ่งทรัพย์สินของท่านให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการอย่า

ถ้าฝ่ายเดียวได้กระทำการสมรสโดยสุจริตไว้ ท่านว่าฝ่ายนั้นมีสิทธิเรียกร้องขอค่าทดแทนได้ ถ้าฝ่ายสุจริตเป็นหญิง ท่านว่าจะเรียกร้องขอค่าเลี้ยงดูอีกด้วยก็ได้

มาตรา ๒๔ บุตรเกิดแต่การสมรสอันได้เพิกถอนนั้น ท่านว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ความเป็นไประหว่างบิดามารดากับบุตรนั้น ท่านให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการอย่า

มาตรา ๒๕ การเพิกถอนสมรสนั้น ท่านว่าไม่เป็นเหตุกระทบกระเทือนถึงสิทธิอันบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริตได้มาก่อนการเพิกถอนนั้น

มาตรา ๒๖ การสมรสซึ่งศาลแสดงว่าไม่มี หรือได้เพิกถอนเสียแล้วนั้น ท่านว่ามีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนบันทึกข้อความไว้ในทะเบียนสมรสได้ แต่ต้องยื่นสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอันถึงที่สุดต่อนายทะเบียน สำเนานั้นต้องมีคำรับรองด้วย

การที่ศาลแสดงว่าไม่มีการสมรสหรือสั่งเพิกถอนสมรสนั้น ท่านมิให้ยกขึ้นอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้

กระทำการโดยสุจริต เว้นแต่จะได้บันทึกข้อความนั้นไว้ใน
ทะเบียนแล้ว

มาตรา ๒๗ ฐานะภริยาหลวงในการสมรสที่ได้จดทะเบียน
ตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่ามีได้ต่อเมื่อสามได้จดทะเบียน
แสดงไว้ในเวลาจดทะเบียนสมรส หรือในเวลาใดที่ยังเป็น
สามภริยากันอยู่

ถ้าสามมีภริยาหลวงอยู่แล้ว ท่านว่าการจดทะเบียนภริยา
อื่นเป็นภริยาหลวงอีกย่อมไม่มีผล แต่ทั้งนี้ไม่เป็นเหตุให้
เสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอก

มาตรา ๒๘ ฉะเพาะแต่สามมีภริยาหลวงเท่านั้น ที่จะ
มีสิทธิเรียกร้องขอแบ่งสินสมรสระวางกันได้

มาตรา ๒๙ ถ้าชายหรือหญิงฝ่ายหนึ่งตกอยู่ในอันตราย
ใกล้ความตาย และโดยพฤติการณ์ที่เป็นอยู่ นายทะเบียน
ไม่สามารถจะไปได้ และผู้ใกล้ความตายจะทำคำร้องเป็น
หนังสือก็ไม่ได้ไซ้ ท่านว่าผู้นั้นจะเสนอคำร้องขอจดทะเบียน
สมรสด้วยวาจา หรือด้วยภริยา ต่อกำนัน หรือนายตำรวจ
ซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือหัวหน้าสถานี
ตำรวจก็ได้ แต่ต้องมีพยานสามคน

ถ้าผู้ร้องขอจดทะเบียนตาย ฝ่ายที่ยังอยู่พร้อมด้วยกัน
หรือนายตำรวจ กับพะยานสามคนนั้นต้องรีบไปแจ้งต่อนาย
ทะเบียน เพื่อนายทะเบียนจะได้จดทะเบียนสมรสให้ตาม
บทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ท่าน
ว่าการสมรสนั้นมีผลตั้งแต่วันที่ได้ออกคำร้อง

ถ้ากรณีเช่นที่กล่าวมาในวรรคนี้ เกิดในเรือ เดิรทะเล
ระวางเดิรทาง ให้นายเรือเป็นผู้รับคำร้องเหมือนเป็นกำนัน
หรือนายตำรวจ และให้ใช้บทบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้นบังคับ
โดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ การสมรสของคนในบังคับสยามจะทำได้
เมื่อต่างประเทศตามวิธีซึ่งกฎหมายของประเทศนั้นบัญญัติ
ไว้ก็ได้ เมื่อทำแล้วฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจขอจดทะเบียนใน
ประเทศสยามได้ แต่ต้องยื่นพะยานหลักฐานเป็นหนังสือ
มีคำรับรองถูกต้องพร้อมกับคำแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งฝ่ายนั้น
เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ถ้าเป็นคนในบังคับสยามทั้งสองฝ่าย การสมรสนั้นจะ
จดทะเบียนโดยเจ้าพนักงานทูตหรือกงสุลฝ่ายสยามทำการใน
ฐานะนายทะเบียนอนุโลมตามแบบที่กำหนดไว้ในพระราช
บัญญัตินี้ก็ได้

มาตรา ๓๑ ท่านว่าความตาย หรือการอย่าเท่านั้น เป็นเหตุให้การสมรสสิ้นไป

มาตรา ๓๒ การอย่านั้น ท่านว่าสำเร็จได้แต่โดยความยินยอมทั้งสองฝ่ายหรือโดยคำพิพากษาของศาลเท่านั้น

มาตรา ๓๓ การสมรสที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าจะอย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่ายได้สมบูรณ์แต่โดยจดทะเบียนการอย่านั้น

การจดทะเบียนอย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่ายนั้น ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนเมื่อสามักริยาร้องขอทั้งสองคน

มาตรา ๓๔ เมื่อศาลพิพากษาให้อย่าแล้ว ฝ่ายชายหรือหญิงจะยื่นสำเนาคำพิพากษาที่สุด ซึ่งเจ้าหน้าที่รับรองมาให้จดทะเบียนการอย่านั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๓๕ บุตรเกิดแต่หญิงอันมิได้จดทะเบียนเป็นภริยาชายนั้น ท่านว่าจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาทำการสมรสกันภายหลัง หรือได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรตามคำร้องขอของบิดา หรือมีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตร

มาตรา ๓๖ เมื่อบิดาร้องขอรับรองบุตร ก่อนรับจดทะเบียนให้นายทะเบียนมีหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ หน้า ๔๑๑

แจ้งไปยังบุตร และถ้าทราบที่อยู่ของมารดา ก็ให้แจ้งไปยังมารดาด้วยโดยวิธีเดียวกัน

ถ้าบุตรและมารดาได้แจ้งว่าตกลงยินยอมด้วยแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนโดยพลัน แต่ถ้ามิได้แจ้งมา ล่วงพ้นเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่หนังสือไป ก็ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียน เว้นแต่ถ้าบุตรหรือมารดาอยู่นอกพระราชอาณาจักร ให้รอจนล่วงพ้นเวลาสามเดือน

ถ้าในระยะเวลาตั้งระบุไว้ในวรรคก่อน บุตรหรือมารดาคัดค้านการขอรับรองบุตรนั้น เพราะเหตุว่าผู้ร้องขอมิใช่บิดาอันแท้จริงไซ้ ให้นายทะเบียนแจ้งคำคัดค้านไปยังผู้ร้องขอ และห้ามมิให้จดทะเบียน เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่ง

บุคคลผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเช่นนั้น เพราะเหตุว่าผู้ขอจดทะเบียนมิใช่บิดาก็ได้ แต่ต้องฟ้องภายในสามเดือนนับแต่เวลาที่ได้ทราบการจดทะเบียนนั้น

เมื่อมีการเพิกถอน ท่านให้ใช้มาตรา ๒๖ ข้างบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ คดีฟ้องขอให้รับรองบุตร ท่านให้รับไว้
พิจารณาดูเฉพาะแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการข่มขืนทำชำเราหญิงมารดา หรือมีการ
นุศคร่ำพาไปโดยทุจริต หรือหน่วงเหนี่ยวกักขังโดยมิชอบ
ด้วยกฎหมายในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้

(๒) เมื่อมีการลักพา หรือลวงร่วมประเวณีกับหญิง
มารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงอาจตั้งครรภ์ได้ แต่ต้องมีพยาน
หลักฐานประกอบเป็นหนังสือซึ่งบิดาทำไว้

(๓) เมื่อมีจดหมายหรือหนังสืออื่นใดซึ่งบิดาทำไว้มีข้อ
ความอันปราศจากสงสัยรับว่าเป็นบุตรของตน

(๔) เมื่อบิดาได้เลี้ยงดูอยู่กินกับมารดาอย่างเปิดเผยใน
ระยะเวลาซึ่งมารดาอาจตั้งครรภ์ได้ หรือ

(๕) เมื่อบิดาได้ให้ความอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษา
ทั้งสิ้น หรือแต่บางส่วนนับบิดากับบุตร

คดีฟ้องขอให้รับรองบุตรนั้น ถ้าความปรากฏว่า ในระยะ
เวลาซึ่งอาจตั้งครรภ์ได้ หญิงมารดาได้ร่วมประเวณีกับชาย
อื่น หรือประพฤตินิสัยส่ำสอนในทางประเวณีเป็นที่รู้ทั่วไป
หรือชายไม่อาจเป็นบิดาได้ เพราะอยู่ห่างไกล หรือเพราะ
เหตุไม่สามารถอย่างอื่นตั้งนี้ไซ้ ท่านว่าให้ยกฟ้องเสีย

คดีฟ้องบุคคลผู้ตกอ้างว่าเป็นบิดาเช่นนั้น ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นบุตรจะฟ้องเองหรือเมื่อตายไปแล้ว ผู้สืบสันดานของผู้นั้นจะฟ้องก็ได้

มาตรา ๓๘ บุตรซึ่งมีสิทธิใช้นามสกุลและรับมรดกของบิดานั้น ท่านว่าจะเพาะแต่บุตรชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๓๙ เมื่อศาลได้พิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามความในมาตรา ๓๗ แล้ว ท่านว่าบุตรหรือผู้สืบสันดานของบุตร แล้วแต่กรณี จะยื่นสำเนาคำพิพากษาที่สุดซึ่งเจ้าหน้าที่รับรองมาให้จดทะเบียน การรับรองบุตรนั้นก็ได้

มาตรา ๔๐ การรับรองบุตรนั้น ท่านว่า

(๑) ถ้าเป็นกรณีที่บิดามารดาทำการสมรสกันภายหลังให้มีผลนับแต่วันสมรส

(๒) ถ้าเป็นกรณีที่บิดาร้องขอรับรองบุตร ให้มีผลนับแต่วันที่ได้จดทะเบียน หรือ

(๓) ถ้าเป็นกรณีที่มิมีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรให้มีผลนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ทั้งนี้ท่านมิให้ยกขึ้นใช้เป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต เว้นแต่จะได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา ๔๑ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าหน้าที บัญชาการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนั้น ให้มีอำนาจออกกฎเสนาบดี และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่จะเรียก กฎเสนาบดีนี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

พระราชวงศ์แต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป การจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านให้จัดที่กระทรวงวัง มีเจ้าพนักงานผู้รับตั้งให้ทำการเป็นนายทะเบียนเป็นผู้รับจด

มาตรา ๔๒ การสมรสซึ่งมีอยู่ก่อนใช้พระราชบัญญัตินี้ก็ดี สัมพันธในครอบครัวอันเกิดแต่การสมรสนั้นก็ดี ท่านว่าไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

สามีภริยาซึ่งการสมรสสมบูรณ์ตามกฎหมายเก่านั้น จะขอให้บันทึกการสมรสของตนในทะเบียนสมรสก็ได้ ถ้าได้บันทึกแล้ว ท่านว่าแต่นั้นสืบไปให้ใช้บทแห่งพระราชบัญญัตินี้บังคับ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกหรือสิทธิซึ่งได้ไว้ก่อนแล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน